

Nyheter

30 år siden EU-avstemningen

Ber Støre og Solberg lære av EU-dronningen fra 1994

Guri Melby er skuffet over Jonas Gahr Støre og Erna Solbergs lederskap i EU-saken. Nå ber hun dem lære av EU-dronningen fra 1994.

Robert Gjerde og Olav Olsen (foto)

I går var det 30 år siden det norske folk sa nei til norsk EU-medlemskap.

Norges ukronede Ja-dronning og leder i Norges tydeligste ja-parti, Guri Melby, kan ikke komme fort nok i gang med en ny EU-debatt.

Hun mener det brennes på dass - og har gjort det lenge.

- Det er krig i Europa samtidig som sentrale deler av vår sikkerhet og beredskap ivaretas av et EU der vi ikke sitter ved bordet. Valget av Trump bare forsterker alt dette, sier Melby, mens hun tar pusten.

- Og så har vi en statsminister som egentlig er en glødende EU-tilhenger, men som ikke engang vil åpne opp for en debatt.

- **Savner Gro.** Melby lar seg heller ikke imponere av Erna Solbergs dempede EU-engasjement. Høyre-lederen er for EU, men med innestemme.

Melby sier hun savner Gro (Harlem Brundtland).

- I 1994 var det mulig å gjennomføre en EU-debatt og en folkeavstemning fordi Gro gikk foran.

Melby sier Brundtland tok ansvar i en sak som da var vanskelig for partiet, men hun gjorde det fordi saken var viktig for landet.

- Jeg tror vi trenger politiske ledere i de store partiene som på nytt våger å ta ansvar, skal vi få en ordentlig debatt og en ny EU-runde.

Støre var veskebærer for Brundtland og medlem av delegasjonen under forhandlingene både om norsk EØS- og EU-medlemskap.

- Og nå vil han ikke engang ha

debatten! Vedum stiller jo på timen hvis han får snakke om EU. Jeg skjønner ikke at Støre overlater hele denne arenaen til Sp.

Fan av Bondevik. Melby roser Kjell Magne Bondevik - en av nei-generalene i 1994 - som nylig kom ut av skapet som ja-mann.

- Særlig fordi han erkjente at debatten i 1994 ble for smal, og at det er mulig å føre en ryddigere debatt nå.

Hun mener en borgerlig regjering etter valget - med eller uten Venstre - må ta initiativ til en «reell EU-utredning».

- Regjeringens utredning inneholdt kun *alternativer* til medlemskap. En ny utredning må også utrede hva medlemskap vil bety. Det er nemlig ikke bare positive sider ved EU.

Melby liker Bondeviks forslag om 2 folkeavstemninger: En om man skal forhandle, og så én til om utfallet.

- Da vil ikke en ny EU-runde sprengte sittende regjering, slik det har vært før.

- **Tror du Frp vil gå med på en slik EU-utredning?**

- Ja, hvorfor ikke? Det er jo helt ufarlig å samle inn kunnskap. Og så er det uansett folket som avgjør om Norge skal forhandle.

Norge får B-status. Pandemien ble en vekker for norske politikere:

En kreativ svenske, en Twittermelding og litt flaks sikret i 2021 Norge tilgang på knappe vaksinedoser via EU.

Regjeringen har derfor jobbet intens for å bli med i EUs beredskap mot nye globale helsekriser - på like vilkår som EU-landene. Slik blir det ikke.

Det er som å komme i en bursdag og forvente kake, men uten å ta med gave selv

Guri Melby, Venstre-leder

EUs helseunion ligger utenfor EØS-avtalen. For å bli med, må derfor Norge få en bilateral avtale med EU.

Nedslående nyheter. I et møte i Europautvalget på Stortinget nylig kom utenriksministeren med nedslående nyheter. I referatet fra møtet, som foreligger nå, fremgår det at Norge får B-status her. Det går frem av EU-kommisjonens forslag til mandat for forhandlinger med Norge.

Eide sa at EU nå prioriterer sine egne. Utenforland stiller bakerst. - Det er ikke optimalt, sa Eide

- **Eide en god pedagog.** Venstre-lederen mener den siste omdreiningen - at Norge ikke får fulle rettigheter i EUs kamp mot helsekriser - gjør det maktpåliggende med ny EU-debatt.

Eide illustrerte glimrende i Stortinget hvorfor Norge må bli medlem. Utenforskapet gir mindre samarbeid på helt essensielle områder og gjør oss sårbar i møte med grenseoverskridende utfordringer.

I 30 år har EØS-avtalen sikret norsk deltagelse i EU-politikk som Norge har ønsket å være med på.

I kjølvannet av pandemien og etter Russlands invasjon har dette endret seg: Flere av de største utfordringene EU står foran løses nå på overnasjonalt nivå, i regi av EU-kommisjonen. Og da gjelder ikke EØS-avtalen.

I bursdag – men uten gave. Melby mener det er naivt å tro at Norge skal få alle fordelene ved å stå utenfor EU, uten å måtte gi noe tilbake.

– Det er som å komme i en bursdag og forvente haugevis av kake, men uten å ta med gave selv. Gjør man det for ofte, ender

Jeg skjønner ikke at Støre overlater hele denne arenaen til Sp

Guri Melby, Venstre-leder

man med å ikke bli invitert.

Hun mener Norges «utenforskap» blir mer uansvarlig for hver dag som går.

– Verden blir mer integrert, krisene blir mer transnasjonale. Da kan ikke Norge gjemme seg inne i skallet vårt. Vi må søke forpliktende samarbeid med dem som deler våre verdier. Og for oss er det EU.

Hun sier et alvorlig ankepunkt mot «utenforskapet» er at norsk næringsliv mister kontrakter knyttet til sikkerhet, beredskap m.v. som EU forbeholder medlemsland.

• Guri Melby mener det snarest bør igangsettes en EU-utredning som kan skaffe kunnskap også om et EU-medlemskap.

Fakta. Dette er ikke dekket av EØS-avtalen

Helse- og beredskaps-samarbeid (HERA – EUs helseunion skal forebygge, oppdage og reagere på nye pandemier og helsekriser).

Satellittsamarbeid (IRIS2 – etablering av satellittbasert kommunikasjons- og overvåkingssystem, romfart).

Forsvar/sikkerhet (Ukraina-krigen, et splittet Trump-USA og et uberegnelig Kina har styrket EUs forsvarssamarbeid og gir en «europisering» av Nato-samarbeidet).

Handel (EU jobber med et motsvar til Joe Bidens grønne subsidiepakke, Inflation Reduction Act (IRA), og er i forhandlinger med USA om en avtale. Norge vil ikke være del av en slik avtale gjennom EØS-avtalen og må evt. i etterkant forhandle bilateralt med USA).

Screening-mekanismer. For å hindre at investeringer fra tredjeland (typisk: Kina og Russland) kan utgjøre en fare for sikkerhet eller offentlig orden.

Anti-coercion-samarbeid: Mekanisme som sikrer støtte/hjelp til land/selskaper som presses økonomisk av tredjeland (typisk: Kina og Russland).

Fakta. Partiene om EU siden 1994

Venstre har gått fra nei til ja.

MDG er blitt et tydelig ja-parti.

Ap var lenge et klart ja-parti, men strøk i 2017 følgende formulering om EU i partiprogrammet: «Norsk medlemskap i EU ville være en fordel for Norge».

Frp og Carl I. Hagen var på ja-siden i 1994. Dagens Frp har markert seg som kritiske til EU.

Høyre er fortsatt ja-parti.

Sp og KrF er fortsatt imot norsk EU-medlemskap.